

פניני הפרשה

נח

עלון מס'

1010

שנה כ"א התש"פ

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

השפעת הסביבה

הרמב"ם מלמדנו יסוד גדול בדרך עבודת ה'. ידוע שיש באדם שני כוחות הפועלים עליו לטוב ולמוטב. הראשון הוא תכונות עצמיות שירש מהוריו וממשפחתו, יש אדם שזכה לתכונות טובות ויש אדם שעליו לעבוד על תכונות נפשו. הכח השני המשפיע הוא כח הסביבה והחברה שהאדם נמצא בה.

על הפסוק "אלה תולדות נח, נח איש צדיק תמים היה בדורותיו" וגו', מביא רש"י מביא את דברי חז"ל: יש מרבתינו דורשים אותו לשבת, כל שכן שאילו היה בדור של צדיקים היה צדיק יותר. ע"כ. ויש להבין הרי נח נקרא צדיק תמים בדור של רשעים גדולים, ובכל זאת אפילו לדורשים אותו לשבת היה חסר בעדקותו, ואילו היה בדור של אברהם אבינו, היה צדיק יותר. מה הטעם בדבר? הרי נח עמד במסירות כנגד כל בני דורו, ולא הושפע מהם לרעה, ובנה את התיבה מאה ועשרים שנה, במה היה חסר?

אלא, לאדם הראשון היו תכונות נפש שלמות בלי יצה"ר כלל, אך הנחש, היצה"ר הסביבתי, הסיתו, ולאחר שאכל מעץ הדעת נכנס בו יצה"ר פנימי בגופו ובנפשו. מאז יש לכל אדם עבודה כפולה גם בתכונות נפשו הפנימיות וגם בסביבתו המשפיעה.

לפיכך, על האדם להשתדל להימצא בסביבה טובה, כי טבע האדם להיות נמשך במעשיו אחר רעיו ואנשי מקומו. גם הצדיק ביותר, יכול להיות מושפע מסביבה של רשעים. ואפילו אברהם אבינו ע"ה אחרי שמצא סיבה להתרחק מלומ, ביקשו לא להתגורר בקרבתו. כך גם הורונו חז"ל "אם פגע בך מנוול זה – משכהו לבית המדרש". וכבר נאמר הדבר בתחלת ספר התהלים "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים" וגו'. האדם יכול להילחם ביצרו הפנימי ע"י שיכנים עצמו באופן היצוני במקומות טובים, וזאת היה חסר נח שהיה צדיק בתכונות נפשו, אך הסביבה מנעה הימנו להיות צדיק יותר.

מסופר על המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל שהיה באמריקה אחרי מלחמת העולם השנייה, וקשה היה עליו לסבול את האוירה של רדיפה אחר העוה"ז, שהיתה שם באותה תקופה. והמשיל זאת לאדם שרואה שיכור נהנה מהיין, שעדיין אין זה משפיע עליו לשתות. אולם אם נכנס לבית המזיגה, ומריח את היין זה משפיע, כך האוירה של המקום משפיעה. לכן הזדרז לעלות לארץ ישראל שאוירה מחכים.

שיא תורני	עצה טובה
<p>המבנה שבנייתו ארכה הכי הרבה שנים תיבת נח. נבנתה במשך 120 שנה, כדי שישאלו הבריות את נח למעשיו, והוא יזהירם על המבול שעתיד לבוא (בראשית רבה פרשה ל' אות ז').</p>	<p>למחתנים, כדאי להכין מבעוד מועד שני עדים לחופה, ולא לסמוך על כך שבאלם עצמו ימצאו עדים. כשהחופה מתחילה מוקדם, בדרך כלל נוכחים רק בני משפחה הפסולים לעדות, ומתקשים למצוא עדים ראויים.</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"אם יהיה לאדם איזה פקידה [אזכרה, יאר-צייט], תמצא שהוא ידאג וירוך וישתדל כאייל להתפלל בקהל. ומה לו ולתפלת הקהל, בזמן שאינו שם לסדר התפלה בקהל?! אבל הסיבה לזה שאין אדם מרגיש רק בצורכי עצמו, ואינו מקפיד לתיקון אחרים כשחברו נצרך להתפלל בשביל פקידה וכיוצא, וגם אינו חס על כבוד קונו. והכל הוא מצד היצר הרע שמבלבל לב האדם ואינו מניחו להרגיש במה שצריך לעצמו או לאחרים". (מגיד חדשות" ח"ט דרוש נ"ו).

הבה נרדה ונבלה שם שפתם – פירש רש"י ז"ל: מדה כנגד מדה, הם אמרו הבה נבנה והוא כנגדם מדד לאמר הבה נרדה. עכ"ל. ונראה לי בס"ד לרמוז בסופי התיבות "נרדה ונבלה שם" שעולים בגימטריא מדה (עם הכולל). (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

"בית נאמן" בישראל

הכפרניות ושם אותם ללעג ולקלס. הוא אינו חושש להתמודד עם שום דבר, כולל תאוריית המפץ הגדול, גיל העולם, הדינוזאורים, חוקי חמורבי, תורה מן השמים, אמיתות דברי חז"ל ועוד.

הנה טעימה בענין תאוריית המפץ: "ואפילו לכתוב תיבת בס"ד בת ארבע אותיות "במקרה", יוצא לפי חוקי ההסתברות אחד ל"ג מיליונים ומחצה במכונת-כתיבה רגילה". בהערה הוא מפרט את החשבון 'הפשוט' (כלשונו), ומסיים: "ומה עם העולם המופלא והמורכב שלנו, שרק גוף האדם בלבד מכיל מאה מיליארדים תאים של ד.ג.א? היד המקרה העוור עשתה זאת?! ושמעתי על פילוסוף כופר בעיקר בדורנו שכאשר נתגלה בעולם ענין ד.ג.א. חזר בו והתחיל להאמין בבורא עולם. וז"ש דוד בתהלים (קמ"ה ה') "ודברי נפלאותיך אשיחה" ר"ת ד.ג.א. (וכן דבקה נפשי אחרוך. שם ס"ג ט"). ועל זה צועק הנביא ישעיה (מ"ב י"ח): "החרשים שמעו והעוורים הביטו לראות". ואמר ר' יהודה הלוי בשיריו על שונאי ישראל הכופרים בעיקר: "שרשם קצץ / ופריים רצץ / ופטיש מפוצץ / שלח באלילים. וידעו רחוקים / כי צבא שחקים / כפיך יצוקים / איש לא נעדר". והוא מדה כנגד מדה. כמו שהם מאמינים בתאוריית המפץ הגדול, כן תשלח בהם פטיש מפוצץ..."

הקדמת הספר רצופה גלויים מדהימים על ימי ילדותו של מרן שליט"א בצל אביו הגדול: "עוד אזכרה ימים מקדם, בעונת הפעוטות (גיל חמש-שש), שקד עלינו אמה"ג ללמוד כל החומש בטעמיו מתקון סופרים במבטא מדויק, ולהיות כל חמשה חומשי תורה שגורים בפינו מילדות. אני למדתי בבית עד גיל חומש בתפסיר, בן שש וחצי ידעתי כל המקרא (תורה) בטעמים בעל פה".

בין השאר הוא מספר על החידוש הראשון שחידש בחייו ועל לימוד חומש-רש"י בילדותו, ומגלה שבילדותו נמשך לחכמת הסוד, ובהמשך "עמי היתה ושלחתיה" (מעניין אם מצינו דוגמת זה שחכם בחלק מחייו הולך בדרך אחת ובהמשך נמשך לדרך אחרת).

נסיים בתפלה שתושלם במהרה הסדרה, ונזכה לעוד בתים נאמנים בישראל!

תילי תילים של פירושים נתחברו על תורתנו הקדושה. הצד השווה שבכולם שכל פרשן דורך לו דרך מרכזית וכמעט אינו חורג הימנה. את האבן עזרא מגדירים כפשוטן, את בעל הטורים כרמזן, את הרמב"ן כחקרן, את המלבי"ם כבלשן, וכן על זה הדרך.

מעטים הם החיבורים ששבעים פנים אתה מוצא בהם, ומחברם יכול לדרוך בקשת רחבה ביותר של דרכים, לצאת ולבוא מזו אל זו.

כזה הוא החיבור החדש "בית נאמן" על התורה מאת מרן רה"י רבנו מאיר מאזוז שליט"א. כל טעם שאתה חפץ, אתה טועם בו. רצית ללמוד את התורה בעומק הפשוט? - הרי שלך לפניך. מחבב אתה דקדוקי תורה ולשוון? - הספר מלא וגדוש בהם. חוקר אתה בטעמי המקרא? - תטעם בו מלוא חופניים. ביקשת לקנח בפרפראות לחכמה? - תשבע נפשך רמזים שלא שמעתם אוזן. יכול אתה למשל למצוא, שבדיבור אחד, אל הפשט הפשוט ענינו, ובדיבור שאחריו רומז לסוד מכבשונו של עולם. ופעמים שניהם ב'דבור' אחד נאמרו... (ומכאן תשובה מוצאת למה שכתב מרן המחבר בראש הקדמתו שקשה מאד למצוא פירוש על המקרא השווה לכל נפש. אנחנו מצאנו...).

למרות שהיה נראה כי הרמזים יתפסו בספר נוכחות בולטת, למעשה הספר ברובו מאוד עיוני. אמנם הספר במקורו לא נכתב כשיטה ("ממה שעלה בלבי מדי פעם בלומדי פרשת השבוע, ונתקבצו לכדי ספר בס"ד", מתוך ההקדמה), אך במבחן התוצאה מתגלה לפנינו חיבור שיטתי על התורה החוקר פסוק-פסוק בעומק הפשוט, כאשר כמעט כל דיבור ברש"י מטופל בשיטת העיון המעמיקה. אפשר בהחלט לומר כי חיבור זה עומד בשורה אחת עם פירושי המקרא היושבים ראשונה במלכות. המבקש ללמוד חומש בעיון כדרך לימוד התלמוד, יוכל למצוא בו את ביתו.

בחידושים על פרשת בראשית, ניתן למצוא תורה שלמה ערוכה בכל ושמורה בענין יסודות האמונה. לחידושים אלו צריך להקדיש עיון ומחשבה, ולא ניתן ללמוד אותם בהעברה קלה. בהגיון פשוט המלווה בקורטוב הומור, מנפץ מרן את התיאוריות

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

אלוקים ניצב בעדת אל

באחד הימים, בא עשיר מן העיר בליידא ותבע בפני הרב את אחד מתושבי העיר אלג'יר שהתחייב למכור לו צמר וקיבל את דמיו, אך את הצמר לא נתן. הציג לפני הרב את החוזה, וראה הרב כי הנתבע הוא אחד העדים בעניינה של האשה. עיין עוד ומצא כי לפי התאריך, באותה עת שהעד העיד שראה את מעשה האשה באלג'יר, הוא חתם על החוזה בעיר בליידא...

מיד זימנו הרב ושאלו אודות ענין הצמר. הלה אישר את כל הפרטים, אך הצטדק כי נבצר ממנו לקיים את החוזה בגלל שהממשלה אינה מאפשרת להוציא צמר מן העיר.

"אם מאשר אתה את כל הפרטים, ושהית בבליידא, איך העדת שקר להכלים בת ישראל?" הרעים הרב בקולו - והעלילה התפוגגה.

צידקת האשה יצאה לאור, והכל נוכחו כי אלוקים ניצב בקרב דייני ישראל!

מעשה ביהודי מאלג'יר שרצה לגרש את אשתו, אך מכיון שביקש לחמוק מלפרוע את כתובתה המרובה, עשה מעשה נפשע. שכר עדי שקר שיעידו בבית הדין על אשתו שלא שמרה לו אמונים.

חקרו הדיינים את העדים היטב היטב, ולא מצאו כל עילה להכחיש עדותם. ובצד עמדה האשה האומללה, ונשבעה בדמעות כי מדובר בעלילה. אך הבעל טוען לעומתה: ודאי שתכחיש...

אב בית הדין הגאון רבי שלום צרור זצ"ל היטה אוזן לדבריה ואמר בלבו: מחד ניכרים דברי אמת, ומאידך העדות חותכת היא. לכו לא נתן לו לחרוץ את הדין, והחליט לדחות את ההכרעה למועד מאוחר יותר.

יום יום, עלה הבעל ותבע לסיים את דינו, אך הרב בשלו, חפץ לעיין עוד בענין. גם נכבדי הקהל שבאו בשליחות הבעל והביעו פליאתם על הסחבת, לא הצליחו להזיז את הרב מעמדתו.

☺ זה לא חנוק! ☺

מגיד המישרים הגאון רבי שלום שכררון זצ"ל, נהג מדי ליל שבת לשאת דברי מוסר בבית המדרש "זכרון משה" בירושלים. בליל שבת אחד דיבר בשבחה קביעת עתים לתורה.

"היודעים אתם" פנה לקהל "איזו מעלה גדולה ומתיקות עצומה יש כאשר אדם מסוים תפלת שחרית ומתיישב ללמוד מעט הלכה ומוסר?! אין לך מתיקות גדולה מזו! הלא זה ממש כמו לשתות סודה אחרי החמין בשבת?".

עשר שנים חלפו, ויום אחד רבי שלום הולך ברחוב, והנה ריץ לקראתו יהודי בשמחה עצומה: "כבוד הרב, יש לי הכרת הטוב בלפידך, אתה שינית לי את כל השבת!". הרב התרגש ושאל: "על מה אתה מדבר?".

"הרב זוכר את הדרשה החיא בליל שבת שהרב אמר שללמוד אחרי שחרית זה כמו סודה אחרי החמין?...". חייך האיש.

שמח הרב לשמוע שדבריו נושאים פירות, והבין כי בזכות הדרשה החיא האיש זוכה לעסוק בתורה מדי יום אחרי התפלה...

אלא שלתדהמתו הלה המשיך: "מאז אותה דרשה, אני מקפיד לשתות כוס סודה קרה לאחר החמין בשבת, ובאמת זה ממש אחרת..."

☺ חנוק חנוק אה... ☺

לא נעים לומר, אך זה קורה לכל אחד מאתנו. לא-פעם אנו שומעים מה שאנו רוצים לשמוע, רואים מה שאנו רוצים לראות, מבינים מה שאנו רוצים להבין. כל השאר - הולף לדינו.

אוד המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: כיצד ניתן לזכור טוב את הלימוד?
תשובה: לחזור על הדבר פעמיים באותו יום, ואח"כ פעם כל שבוע עד סוף החודש, ואח"כ פעם כל חודש למשך שלשה חדשים, ומספיק.

שאלה: ראיתי בספר שנקרא "פרד"ס נסים" עצה לזכרון – לטבול במקוה פעמיים ולכוון כל מיני שמות של מלאכים וכו' – האם מותר לי לעשות את הדברים האלה?
תשובה: לא כדאי. יש כמה סגולות לזכרון. גם כדורי "לציטין" יכולים לעזור.

שאלה: שמעתי פעם מכת"ר שליט"א שקשה לו לחזור ולקרוא ספר לאחר שקראו בעבר (בגלל שזוכר טוב מה שקרא), האם כך גם בספרי קודש?
תשובה: הכוונה לסיפורי מעשיות. אבל ספרי לימוד (תורה והלכה וכדומה), חזרתי עליהם כמה פעמים. כגון ספר הברית, עליות אליהו, בן איש חי, פירוש רש"י על החומש, וכדומה.

שאלה: לפני שמשליכים עיתון לאשפה, האם צריך לבדוק בכל עמוד אם יש בו גניזה?
תשובה: אין צריך לבדוק בכל עמוד.

שאלה: ספרים שקודחים בהם כדי לכרוך אותם, האם פירורי הספר הנושרים צריכים גניזה? והאם יש הבדל בין ספרים ישנים או חדשים?
תשובה: צריכים גניזה. ואין הבדל בין ספרים ישנים לחדשים.

שאלה: האם בית הכנסת חייב במזוזה?
תשובה: אין צריך.

שאלה: צריך לשים מזוזה בדירה שכורה?
תשובה: בארץ ישראל כן.

שאלה: האם צריך לקבוע מזוזה במרפסת?
תשובה: עיין בשו"ת יחזה דעת (ח"ד סימן נ"א) שכתב כמה טעמים לפטור. ולא כלם שייכים במרפסות שלנו.

שאלה: האם צריך לקבוע מזוזה בפרגולה?
תשובה: אם היא מקורה ומיוחדת לכל השנה – למה לא?

חידת השבוע

היכן מצינו בתורה בן שנפטר בגיל שאביו הולידו?

הפתרון: שם בן נח, נפטר בגיל 500 (בראשית יא, יא) בדיוק בגיל בו הוא נולד (בראשית ה, לב).

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל